

Szerzői jogok és a hetedik parancsolat 2.

Alábbiakban egy, a múlt havi számunkban megjelent cikkünkre érkezett hozzászólást közlünk. Ha írásunk szerzőjének neve ismerősnek tűnik a kedves Olvasó előtt, akkor az nem a véletlen műve. *Sipos Gyula* okl. IC-szakmérnök úr gimnazista kora óta, több mint öt évtizede, kitünteti megtisztelő figyelmével lapunkat és évkönyveinket. A nálunk publikált száznál is több cikke, cikksorozata mellett más kiadóknál megjelent szakkönyvei is mindenkor osztatlan elismerést vívtak ki az olvasóközönség körében.

Ingyenmunka – szkennelve, djvu kiterjesztéssel

Végtelenül felháborít az, amikor valakinek a szellemi termékét – amelyért keményen, időt és fáradságot nem kímélve megdolgozott – elértéktelenítik, közprédává teszik. Aki ezt teszi, egyrészt alapvetően tájékozatlan és műveletlen, mert azt képzeli, hogy ez neki alanyi jogon jár. Ha fel kell ásní egy kertet, be kell üvegeztetni egy kitört ablakot, meg kell javítani egy vízcsapot, akkor persze senki nem gondolja, hogy majd jön a derék mester és ingyen, szép szóért elvégzi a munkát. Manapság jószerével csak a zenészekről és például a könyvek, egyéb írásművek szerzőiről gondolják azt egyesek, hogy „ezek” olyan ostoba népség, hogy ingyen dolgoznak, ingyen fektetnek be munkát, energiát, pénzt azért, hogy mások azt ellenszolgáltatás nélkül élvezhessék. Pedig tudjuk, hogy nincsen ingyen ebéd!

Érdeemes egy vagy több mű lettekzésének körülményeibe az Olvasókat beavatnom azért, hogy a helyzet felháborító voltát az is megértse, aki a fenti idilli – „azt lopok a netről, amit akarok” – állapotot rendjén valónak tartja.

Amikor a szerző (jómagam) néhány évtizede – akkor még ifjú emberként – beóvakodott a „nagy kiadó” fenyőgerenda erdővel alátámasztott, Metró-rogyasztotta otthonába, hogy netán valamely írásművének jó gazdát találjon, nem gondolta, merre és meddig vezet ez az első „kis lépés”, ez a rögs út.

A legtöbb szerző szakmaszeretettől és/vagy hobbiából beleássa magát egy témába és szinte majd minden szabadidejét ez a tevékenység tölti ki. Ez az időszak minden írónál más és más időtar-

tamú és természetszerűleg akár roppant hosszú is lehet, néha egy-két évtized is. A megszerzett tapasztalatok egyfajta szintézise után fontos, gyakorta meglepően újszerű ismeretek birtokában lehet vagy lesz a szerző.

Esetemben az egész azzal kezdődött, hogy ráeszméltem, a főiskolai és az egyetemi oktatás sajátos színvonala, szemben az önképzés során megszerezhető ismeretekkel, mi több, a munkahelyen a kezdő mérnöktől elvárt ismeretanyaggal, az 1960-as években össze nem hasonlítható, két külön világot képezett. Amíg 1961 őszén az amatőrök már javában bütykölték az első félvezetős szerkentyűiket, a Műegyetemen a neves(?) egyetemi tanár a fizika tantárgy előadásán ismertette azt az újszerű tény, hogy „manapság törekvések vannak arra, hogy az elektroncsövet bizonyos kristályok, pl. germánium belsejében valósítsák meg”... Ha nem személyes élményként élem meg, a történeteket el sem hittem volna.

A különféle hazai könyvkiadók sem arról voltak híresek annak idején, hogy a legújabb ismereteket tartalmazó műveket adták volna ki, és ezt még tovább motiválta az akkori szocialista országok közötti könyvkiadási egyezmény, amelynek keretén belül többnyire kifejezetten siralmas beltartalmú, szánalmas színvonalú művekkel ismerkedhettünk meg.

Abban, hogy a szerző végül minden különösebb teketóriázás és protekció nélkül bekopogott a „nagy kiadóhoz”, nem kevés felháborodás és szakmai düh is volt, amelyet az előzőekben ismertett tények gerjesztettek. Érezhető volt, hogy a szükségletek és a

kínálat között hatalmas űr tátong, amelyet okvetlenül ki kell tölteni, lehetőleg korszerű ismeretekkel és magyar nyelven. Ez adta az indítást az írásra.

Aki már próbálta az írás mesteriségét, jól tudja, hogy ez egy irányíthatatlan, rakoncátlan dolog, illetve sokkal inkább szenvedély. Adott egyrészt a vállalt határidő, másrészt pedig a szükséges szorgalom és az ihlet. Amíg az elsőt a kiadó igyekszik kőbe vésett szerződésekben rögzíteni, az utóbbi viszont erősen rapszodikus. Hiába van ugyanis a szorgalom, ha az ihlet vagy jön, vagy nem. Vannak napok, netán hetek is, amikor a tervezett műből – nagy keservesen – talán egy-két kéziratoldalt sikerül összehozni, míg mások szárnyalnak a gondolatok, könnyedén jönnek az ötletek és telnek az oldalak.

Az írás hosszú távon – például egy készülő könyv esetében – igen csak fárasztó, gyakorta kimerítő és stresszes. Ha a szerzőnek családja is van, akkor a készülő mű a napi konfliktusok forrása, mert a család éppen nyaralni, szánkózni vagy a strandra menne, de a szűkös határidő miatt ezek a programok jó részt elmaradnak. Stresszes bizony még akkor is, ha a szerző egyébként „könnyen szüli meg” gyermekét, mert amikor kész a mű, és a számtalan ábra, a szöveg korrektúrája, a nyomdával történő kooperáció is zavartalan volt, akkor jön az igazi megmérettetés: Mit szól hozzá a kedves Olvasó?!

A műveknek előélete is, de utóélete is van. Az utóélet számtalan olvasói levélben, telefonban nyilvánul meg, többnyire nagyon kellemes élményeket okozva. Végül is, aki írásra vetemedik, tudomá-

PMB-248 GPS modul

- SONY CXD2951 chippel szerelve
- integrált antenna
- UART és RS-232 kimenet
- akár 12 műholdas kapcsolat
- NMEA0183 v2.2 protokoll

9 999,-

Rakt.sz.: 54967

PBT-111 GPS Bluetooth egység

- Windows, WinCE, PalmOS kompatibilitás
- SONY CXD2951 chippel szerelve
- hatótávolság 10m
- beépített akkutöltő funkció
- ultra mini kivétel - 61x41mm
- NMEA0183 v2.2 protokoll

23 240,-

Rakt.sz.: 55140

Elektronikai alkatrészek disztribúciója * Internetes áruház * Csomagküldés
S.O.S. Electronic Kft. 3527 Miskolc, Budai József u.1. tel.: 46/501-380 fax: 46/501-389
info@soselectronic.hu www.soselectronic.hu Az árak nem tartalmazzák a 20% ÁFÁ-t.

sul kell vennie, hogy az elektronikai szakmában egyfajta missziót vállalt fel, igen sok, tudásra, ismeretekre vágyó olvasóval.

Néhány éve megkeresett a nagy kiadó jogutódja, és ajánlatot tett egyik művem újabb, átdolgozott kiadására. Tekintettel arra, hogy az előző kiadás és a tervezett újabb megjelenés között eltelt években a nemzeti fizetőeszköz értéke akkoriban már mintegy a tízedére csökkent (lásd a kenyér, a hús, a tej, a villamosjegy stb. árát), ezáltal a felkínált, a korábbi, már akkoriban is neveléses, megszegényítő szintű honoráriumhoz képest a háromszorosára emelt új honorárium nem hozott lázba, sőt. A '60-as ... '80-as években rendelet írta elő a kifizethető honorárium mértékét, amely ponyvaregény esetében éppen a kétszerese volt annak, mint amit egy orvos vagy egy mérnök vagy bármely más szakember kaphatott egy szakmai művéért. Ezek az idők azonban elmúltak, de volt, ahol megállt az idő.

Éppen ezért gondoltam arra, hogy saját kiadásban jelentetem meg újabb, a HIFI-vel foglalkozó műveimet. A sajátkiadású mű az Olvasók számára a szokásos bolti árnál jóval olcsóbb lehet, mert nem terheli a kiadó és a könyvterjesztő sommás haszna, de a szerzőnek sem kell honoráriumot fizetni, pláne, ha a tördelést is a szerző végzi. Tehát sok megtakarítás és kedvező eladási ár érhető el. A szerző számára viszont jelentős, milliós nagyságrendű, egyszeri és kockázatos anyagi befektetést jelent (nyomdaköltség, ter-

jesztés), amely lassan, több év alatt térül (het) meg, s csak jóval később hoz (hat) – megadózott – hasznot. Nagy lendülettel láttam neki a munkának, s már annak javán túl voltam, amikor egy kedves ismerősöm felhívta a figyelmemet az interneten egy linkre, ahol beszkenelve található volt számtalan műszaki könyv, többek között az én műveim is, az is, amelynek átdolgozásán éppen fáradoztam.

Gondoljuk végig! Befektetek rengeteg munkát, továbbá egy jelentős összeget egy könyvbe, és várom, hogy a vásárlások révén mindez valahogy egyszer megtérüljön. Az első időszakban kifejezett ráfizetés. Ha bárki is végig gondolja, beláthatja, hogy ez nem csupán egy kockázatos üzleti terv, hanem sokkal inkább misszió.

De ímhol jó egy ötletgazdag, hiperaktív partizán, a „szkennelős” férfiú, a további, igen kooperatív „szkennelősök” derékháttal a háta mögött, és néhány nap alatt bottal üthetem a befektetett munkát és költséget, mert aki akarja, a műveimet a netről „nonprofit” letöltheti djvu formátumban, nem kell azt megvásárolni, – és buktam egy jókora kerek összeget, így nekem is nonprofit a munkám. Ez alapján véve arcpirító!

Az úgy kapcsán több kört futottam. Első reflexből megkerestem a szoftver-rendőrséget, és eredményként elmondható, hogy nagyon együttérző, rendkívül szívélyes beszélgetést folytattam az illetékesel. Meg is tekintette a honlapot a djvu anyagokkal. Tanács-

ként átirányítottak a kiadókhöz. Megkerestem a szakmai művek meglepődött kiadóit. Átirányítottak a szerzőkhöz.

Megkerestem először és utoljára szerzői jog ügyben jogsegélyért a Magyar Újságírók Országos Szövetségét, amelynek – addig az időpontig – a tagja voltam. Mondták, hogy sajnós...

Felhívtam az elképedt szerzőket. Nagyon jól beszélgettünk...

Aztán szkennelős emberünk belescapott a lecsóba. Az egyik „beszkenelt cég” ugyanis besokallt, volt feljelentés, volt matatás és lefoglalták a szervert... Nagy panaszkodást olvashattunk az ember honlapján. Aztán pedig e-mailben utólag engedélyt kért arra, amit eddig is csinált, azaz hogy a műveimet mégiscsak legálisan, nonprofit feltehesse a netre. Sajnós, gyerekszoba problémákra nincs esemény utáni tabletta...

Kedves Olvasó! Így hát döntésem kézenfekvő: Nem adom meg az újabb lehetőséget a szkenner-csapatnak a szkennelgetésre. A tervezett könyv már elkészült részeit töröltem a gépemről. Mindenkinek tudni kell veszíteni. Nem kötelező könyvet írni, sem pedig olvasni. A művel való további gyötrődés helyett pedig vannak általam igen kedvelt, nagyon egészséges, szabadidős nonprofit elfoglaltságok, amelyekre így jóval több időt szánhatok, és közben nem lesz djvu-érzésem.

További kellemes szkennelgetést kívánok!

Üdvözlettel:

Sipos Gyula